

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัย
เพื่อ 1) ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 2) ศึกษาสภาพ ปัญหา การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 3) พัฒนา
กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 และ 4) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาจริยธรรมของนักเรียน การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ดำเนินการเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1.1 การศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจาก
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 402 คน โดยใช้แบบวัดจริยธรรมนักเรียน
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 และ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอน จำนวน 603 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 1.3 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร
เขต 1 และ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน โดยการสนทนากลุ่ม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ดำเนินการเป็น 4 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและจากผู้ให้ข้อมูล
ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน โดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 2.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 16 คน ซึ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พระสงฆ์
หรือตัวแทนทางศาสนา และผู้ปกครองนักเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดย
การวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 2.3 การจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 14 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พระสงฆ์ หรือตัวแทน
ทางศาสนา ผู้ปกครองนักเรียน และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนากลยุทธ์ โดยการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุป

ตอนที่ 2.4 การตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้
ข้อมูล จำนวน 18 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาจริยธรรมของนักเรียน สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

1.1 ผลการศึกษาจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความกตัญญูตเวที ความซื่อสัตย์ และความอดทน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความมีวินัย และความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1.2 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้านความซื่อสัตย์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

1.1.3 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้านความอดทน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

1.1.4 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้านความรับผิดชอบ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อนักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ และนักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของตนในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ

1.1.5 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้านความกตัญญูตเวที ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

1.1.6 ระดับจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ด้านความมีวินัย ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อนักเรียนมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ

1.2 ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ด้านการวางแผน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ด้านการวางแผน ได้แก่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และประชุมและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อวางแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา โดยการบรรจุโครงการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในแผนปฏิบัติราชการของโรงเรียน นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการนำผลการประเมินโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน จัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และ จัดทำคู่มือการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

1.2.2 ด้านการปฏิบัติ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการบูรณาการจริยธรรมนักเรียนในทุกรายวิชา มีโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา เช่น อบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สอนนักเรียนชั้นตรี โท เอก โครงการ หมู่บ้านศีล 5 โครงการเด็กดี V-Star เป็นต้น สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และ

สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการแปลงแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติงานด้านการพัฒนา
จริยธรรมนักเรียน และมีการประชุมก่อนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

1.2.3 ด้านการตรวจสอบ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ด้านการตรวจสอบ ได้แก่ มีการ
แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการควบคุมการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ให้อยู่ในกรอบของแผนปฏิบัติ
ราชการ และควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดทำรายงานการประเมินผลการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เสนอต่อ
ผู้เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน
สถานศึกษา ที่หลากหลายรูปแบบ และจัดทำรายงานผลการนิเทศเป็นรูปเล่ม และมีการรายงานผล
การนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2.4 ด้านการปรับปรุง

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ด้านการปรับปรุง ได้แก่ สถานศึกษา
ส่วนใหญ่ มีการประชุมสรุปและรายงานผลการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ต่อผู้เกี่ยวข้อง สถานศึกษา
ส่วนใหญ่ มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา โดยจัดทำ
เป็นแผ่นพับหรือใบปลิว ประชาสัมพันธ์ และสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงมาตรฐาน
จริยธรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการนำผลการประเมิน
ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ การพัฒนาจริยธรรม นักเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบ
นำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และมีการประชุมสรุปผลและรายงานผลการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียนต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3 ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ด้านการวางแผน

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ ขาดผู้เชี่ยวชาญหรือ
ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญต่อ
การวางแผน การจัดหาข้อมูลที่เป็นไม่ครบถ้วนในการประกอบการวางแผน การวิเคราะห์
สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกไม่ครบถ้วน ขาดการจัดทำคู่มือพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน

สถานศึกษา ขาดการวางแผนการใช้วิทยากรภายนอกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ไม่ได้จัดทำ แนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

1.3.2 ด้านการปฏิบัติ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ ขาดการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการทำงานอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ขาดการสร้างทีมงานในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่เข้มแข็ง การปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ ไม่มีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ขาดการสร้างเครือข่ายการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน การประชาสัมพันธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ไม่ทั่วถึงผู้เกี่ยวข้อง การนิเทศ ติดตาม ระหว่างการปฏิบัติ ไม่ต่อเนื่อง และบุคลากรไม่นำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างเต็มความสามารถ

1.3.3 ด้านการตรวจสอบ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามที่ขาดเทคนิควิธีการประเมินจริยธรรมนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินจริยธรรมนักเรียน ขาดการกำหนดปฏิทิน ติดตาม ตรวจสอบที่ชัดเจน ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลที่เหมาะสม

1.3.4 ด้านการปรับปรุง

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ ขาดการทบทวนกระบวนการ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุง ขั้นตอนที่เป็นปัญหา มีการนำข้อมูล สารสนเทศและผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนน้อย ขาดการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่เป็นระบบ การขับเคลื่อนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้จัดทำมาตรฐานหรือคู่มือจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา

1.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.4.1.1 ด้านยุทธศาสตร์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ สถานศึกษา จัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทิศทางหรือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาที่จะดำเนินไปเพื่อ พัฒนาจริยธรรมของนักเรียน มีความชัดเจน และการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ขาดการวิเคราะห์กลยุทธ์จากหน่วยงาน ต้นสังกัดเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ขาดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์

1.4.1.2 ด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนมีความสอดคล้องกัน ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ขอบข่ายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนมีความชัดเจน และแต่งตั้ง ผู้รับผิดชอบตามสายงาน และตามลำดับการบังคับบัญชา และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาขาดความยืดหยุ่น ตามบริบทที่เปลี่ยนแปลง สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีโครงสร้างการบริหารการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และขาดการกำหนด ขอบข่าย บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

1.4.1.3 ด้านระบบงาน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ จัดระบบงาน ครอบคลุมภารกิจการบริหารงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนสามารถ ตรวจสอบ ทบทวนได้อย่างสะดวก กระชับ และง่ายต่อการปฏิบัติ ขั้นตอนต่างๆ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมได้ ทำให้เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และ กระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมของ นักเรียนมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ การทำงาน ขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน สถานศึกษาไม่จัดทำระบบการพัฒนาจริยธรรม นักเรียน ที่ชัดเจน และสถานศึกษาไม่จัดทำคู่มือการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

1.4.1.4 ด้านทักษะ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และบุคลากรมีประสบการณ์ในการพัฒนาจริยธรรม นักเรียน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรไม่ได้นำความรู้ ความสามารถและ ทักษะเฉพาะมาพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4.1.5 ด้านค่านิยมร่วม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ บุคลากร มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ มาจากความร่วมมือจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้บริหารและ บุคลากรมีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนน้อย ขาดการโน้มน้าวให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความตระหนักในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

1.4.1.6 ด้านบุคลากร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน บุคลากรมีความเพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากร ขาดความมุ่งมั่น ตั้งใจในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.4.1.7 ด้านรูปแบบการบริหาร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการการบริหารงานมีขั้นตอนชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม การบริหารมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ สถานศึกษาไม่มีโครงสร้างการบริหารงานจริยธรรมนักเรียนที่ชัดเจน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

1.4.2 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปได้ดังนี้

1.4.2.1 ด้านการเมือง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นโอกาส ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง และหน่วยงาน ต้นสังกัด สอดคล้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ทิศทางของแนวนโยบายและวิสัยทัศน์ ของผู้นำรัฐบาลหรือนักการเมืองทั้งตัวบุคคลและหมู่คณะเอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ความมีเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล ส่งผลให้นโยบายการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไม่ต่อเนื่อง การเมืองมีการแข่งขันสูง ทำให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง ความขัดแย้งด้านความคิดทางการเมืองทำให้คนละเลยจริยธรรมที่ดี และการกำหนดนโยบายของผู้บริหารระดับสูง ส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาจริยธรรมในระยะยาว

3.2.2 ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นโอกาส ได้แก่ ชุมชน ผู้ปกครองมีความพยายามในการสร้างรายได้เพื่อสร้างครอบครัวที่เข้มแข็ง และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ผู้ปกครองที่อยู่ในเขตบริการของสถานศึกษามีรายได้น้อยและรายได้ไม่แน่นอน เศรษฐกิจที่ตกต่ำ ทำให้มีการลักเล็กขโมยน้อย และปัญหาเสพติด และผู้ปกครองนักเรียนมุ่งหารายได้ ทำให้มีเวลาในการใส่ใจด้านจริยธรรมนักเรียนน้อย

3.2.3 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นโอกาส ได้แก่

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีแหล่งเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ขาดการยกย่อง เชิดชู ผู้มีจริยธรรมที่ดี เป็นแบบอย่างต่อนักเรียน ผู้ปกครองขาดความเอาใจใส่ในการอบรมพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ผู้ปกครองตามใจบุตร หลาน จนละเลยในเรื่องจริยธรรม การฝากนักเรียนให้อยู่กับญาติ ทำให้ไม่ได้รับการกวดขันด้านจริยธรรมที่ถูกต้อง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา มีส่วนร่วมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนน้อย สังคมมีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีต่อนักเรียน และการประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไม่ทั่วถึง

3.2.4 ด้านเทคโนโลยี ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นโอกาส พบว่า สื่อ นวัตกรรม เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ระบบการสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต มีความทันสมัย เอื้อต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนนวัตกรรม เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เทคโนโลยี ช่วยอำนวยความสะดวกการทำงาน ทำให้การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สะดวก รวดเร็วขึ้น และเทคโนโลยีส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสื่อในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำได้ง่ายขาดการควบคุม ทำให้นักเรียนเข้าเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมได้ อย่างง่ายดาย สื่อลามกอนาจาร มีมากมายและเข้าถึงได้ง่าย นักเรียนติดเกมส์ และถูกหลอกลวง มีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่ขาดสติ นักเรียนมีค่านิยมด้านวัตถุมากขึ้น เทคโนโลยี ส่งผลต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทำให้เกิดสังคมก้มหน้า

2. การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

จากการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน จากสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในและภายนอก จัดทำร่างกลยุทธ์ การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 และตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 สรุปผลได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจริยธรรมที่ดียังยืน

พันธกิจ

1. เสริมสร้างจริยธรรมนักเรียน
2. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการในการเสริมสร้างจริยธรรมนักเรียน
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีจริยธรรมที่ดีงาม
2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สถานศึกษามีเครือข่ายหลากหลายและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

จริยธรรมนักเรียน

ประเด็นกลยุทธ์

1. การเสริมสร้างนักเรียนให้มีจริยธรรมที่ดีงาม
2. การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. การสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้

หลากหลาย

กลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 มี 3 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

- กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจริยธรรมที่ดีงาม
- กลยุทธ์ที่ 2 ขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของจริยธรรมนักเรียน
- กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 มี 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

- กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้มีคุณภาพ
- กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนานุเคราะห์ให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการพัฒนา

จริยธรรมนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 6 ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมี

ประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน

พัฒนาจริยธรรมนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 8 ส่งเสริมการนำผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนา
จริยธรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 มี 1 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 9 ยกระดับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาจริยธรรม
นักเรียน

3. การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีผลการประเมินกลยุทธ์
ดังนี้

3.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
พบว่า กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ
เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมิน สรุปได้
ว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์เป็นไปตาม
เกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของวิสัยทัศน์
พันธกิจ และเป้าประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ
มากและมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน ได้แก่

ด้านความเหมาะสม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ได้แก่ พันธกิจที่ 1 เสริมสร้างจริยธรรมนักเรียน และพันธกิจที่ 2 พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการใน
การเสริมสร้างจริยธรรมนักเรียน

ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ได้แก่ พันธกิจที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน
อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการยอมรับได้ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่
พันธกิจที่ 3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินสรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์
มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของประเด็น กลยุทธ์ และกลยุทธ์ ของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน ได้แก่

ด้านความเหมาะสม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจริยธรรมที่ดีงาม และกลยุทธ์ที่ 6 ขับเคลื่อน แผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน และกลยุทธ์ที่ 6 ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการยอมรับได้ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินสรุปได้ว่า ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้

3.4 กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มี 9 กลยุทธ์ 14 ตัวชี้วัด และ 95 มาตรการ ในภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ในระดับมากและมากที่สุด ในรายตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในระดับมากและมากที่สุด และการยอมรับได้ในระดับมากและมากที่สุด มาตรการทุกมาตรการ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

1. จริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 อภิปรายผลตามประเด็น ได้ดังนี้

1.1 จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดทำโครงการ กิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมด้าน จริยธรรมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดยังมีนโยบายและ กำกับติดตามการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งฤดี กล้าหาญ ดวงเดือน ศาสตรภัทร และสายสมร เกลยกิตติ (2558) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินพฤติกรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความอดทน และใฝ่เรียนรู้

1.2 ด้านความซื่อสัตย์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนได้มีการกำกับติดตามคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนได้ปลูกฝังความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนโดยการเรียนรู้การสอนและสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากหากขาดความซื่อสัตย์แล้ว สังคมจะยุ่งเหยิง เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความโกลาหลไปทั่ว ไม่รู้สิ่งไหนจริง สิ่งไหนเท็จ ถ้าขาดในระดับบุคคลก็จะกลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือและมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ส่วนในระดับประเทศ ก็จะไร้ซึ่งเกียรติภูมิ ดังนั้นทั้งสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนจึงให้ความสำคัญกับการสร้างความซื่อสัตย์ให้กับนักเรียนเพราะมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูประโชติจิณฺทามิล (นามจนุท โชโต) (2555) ที่ได้ศึกษา การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัด นนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัยและด้านความซื่อสัตย์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไชยพร เรืองแท้ (2556) ที่ได้ศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

1.3 ด้านความอดทน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนในจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเด็กต่างจังหวัดที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อการเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความอดทนสูง ประกอบกับสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีความหลากหลาย จึงส่งผลให้การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองนักเรียน และวิถีชีวิตของคนต่างจังหวัด ช่วยขัดเกลาจิตใจของนักเรียนให้มีความอดทน อดกลั้นต่อความลำบากตรากตรำที่มาจากปัจจัยทางด้านทางกายภาพ เช่น อดทนต่อสภาพอากาศร้อน อดทนต่อสภาพอากาศหนาว อดทนต่อความหิวกระหาย และความเหนื่อยล้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพิศ เกิดนวล (2557) ที่ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนชุมชนบ้านไม้งาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 พบว่า สภาพคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านไม้งาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดาก เขต 1 คือ ด้านการมีจิตสำนึกดี ประพฤติดี โดยรวมสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด คือ นักเรียนมีความขยัน อดทน มานะ อดสาหะในการ เรียน การทำกิจกรรมต่างๆ

1.4 ด้านความรับผิดชอบ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการดูแลจากผู้ปกครองด้วยค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ดังคำกล่าวที่ว่า “รักลูกไม่ถูกทาง” เช่น กลัวบุตรหลานจะลำบาก จึงจัดหาสิ่งของต่างๆ อำนวยความสะดวกตามความต้องการของเด็ก มีอะไรผู้ปกครองจัดหาให้หมด โดยที่เด็กไม่ต้องรับผิดชอบอะไรในครอบครัว และเด็กบางส่วนต้องอาศัยอยู่กับญาติ จึงไม่ได้รับการกวดขันในเรื่องบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับเด็กอย่างสมเหตุสมผล ตลอดจนสถาบันครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปตามโลกาภิวัตน์ทำให้ความสัมพันธ์ของครอบครัวลดน้อยลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทนา โรจน์บุรณาวงศ์ (2552) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมรูปแบบเดิมกับแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรมผ่านระบบการศึกษาของมูลนิธิพุทธนิจิ ได้หวั่น พบว่า ผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความรับผิดชอบ

1.5 ด้านความกตัญญูทเวที ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความกตัญญูเป็นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นเครื่องหมายของคนดี นอกจากนี้ยังเป็นวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม ซึ่งได้สอดแทรกความกตัญญูทเวทีไว้เกือบทุกเรื่องในการดำรงชีวิต เช่น งานบวช เป็นต้น สังคมไทยให้ความสำคัญกับความกตัญญูทเวที หากใครอกตัญญูผู้นั้น ย่อมทำให้ตนเองและสังคมมีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อน ความเสื่อม หากคนคบค้าสมาคมได้ยาก ไม่ได้รับการยอมรับในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ สถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความกตัญญูทเวที โดยการสอนตามหลักสูตรและบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เช่น วันแม่ เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญกร วัฒนบุตร (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คนดีที่มีความกตัญญูบนพื้นฐานพระพุทธศาสนา พบว่า ความกตัญญูทเวทีเป็นคุณธรรมที่สำคัญสำหรับมนุษยชาติ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้ มีความสัมพันธ์กันในสังคมมนุษย์เป็นเครื่องทำลายความเหินแกล้วซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของความดี เป็นเหตุให้เกิดความสุข รอบคอบ ความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ การที่คนเรา จะมีความคิดใฝ่ดี ตั้งใจทำความดีสร้างสมคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัว เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก แต่ที่ยากยิ่งกว่านั้นก็คือ ทำอย่างไร จึงจะรักษาความตั้งใจที่ดีนั้นไว้ โดยไม่ทอดทิ้งไม่เลิกละกลางคัน เพราะในการทำความดีย่อมมีอุปสรรค มีปัญหา ขัดขวางมากมาย แม้จะเหนื่อยแสนเหนื่อย ก็กัดฟันสู้ มุมานะ ตั้งใจเรียนให้ดี ให้ได้ ไม่ยอมประพฤติดัวไปในทางเสื่อมเสียแก่วงศ์ตระกูลให้คุณพ่อคุณแม่ ครูบา-อาจารย์

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวิบูล ญาณธมฺโม (พันธุมิตร) (2555) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวทีต่อบิดามารดาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า พฤติกรรมความกตัญญูต่อบิดามารดาของนักเรียน โดยรวม ด้านท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ นักเรียนเตรียมอาหาร และน้ำดื่มให้บิดามารดา ดูแลความสะอาดห้องนอนของมารดา จัดอาหารและยาตามแพทย์สั่ง ด้านช่วยการทำงานของท่าน นักเรียนหุงข้าว กวาดบ้าน ล้างถ้วยล้างจาน กรอกน้ำใส่ตู้เย็น ช่วยทำธุระภายนอกบ้านแทนบิดามารดา ด้านดำรงวงศ์ตระกูล นักเรียนไหว้บิดามารดาก่อนออกจากบ้านและกลับบ้าน มัธยัสถ์ ขยัน ตั้งใจเรียน ด้านประพฤติตนให้เหมาะสมแก่การรับมรดก นักเรียนมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย ให้ของขวัญแก่บิดามารดาในโอกาสพิเศษ

1.6 ด้านความมีวินัย ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อนักเรียนมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาวะส่วนตัวของนักเรียน เช่น ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง ชอบเลียนแบบความประพฤติที่ไม่ดี

ของผู้อื่น หรืออาจมาจากสภาพทางจิตใจ เช่น เป็นนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างหรือ ทะเลาะกันเป็นประจำทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ไม่ปกติจึงชอบที่จะแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวอยู่ เสมอ ส่วนสาเหตุที่มาจากตัวครูซึ่งครูทำหน้าที่สั่งสอนอบรมและจัดเกลานิสัยของนักเรียนใน สภาพแวดล้อมของห้องเรียน ครูย่อมมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการควบคุมห้องเรียน แต่บางครั้งจะสังเกต ได้ว่าครูคนหนึ่งเข้าสอนนักเรียนจะไม่ชุกช่น แต่ครูอีกคนหนึ่งเข้าสอนนักเรียนจะไม่สนใจฟังและ มีพฤติกรรมแปลกๆ นอกจากนี้สาเหตุจากการปกครองห้องเรียนก็มีส่วนทำให้นักเรียนขาดระเบียบ วินัยมีความประพฤติไม่พึงประสงค์สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระอธิการประภาส นิกะระโทก (2551) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้าน ทับช้าง อำเภอ เมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนานักเรียนไม่มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าแถวไม่มีการเรียงลำดับอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพธงชาติ หรือ การเข้าแถวรับประทานอาหารเช้า ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งซึ่งกันและกันตลอด ก่อให้เกิดการ ทะเลาะวิวาท และทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน หลังการพัฒนาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความ สามัคคีดีขึ้น ให้ความร่วมมือแก่ครูและ โรงเรียนในการรักษาระเบียบวินัย มากขึ้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐาปนีย์ พลัสฐ์เนาวกุล และพรสวรรค์ สุวณฺณศรี (2551) ที่ได้วิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบ ผู้สาว ไม่ใ้รู้ ใ้เรียน ไม่ซื่อสัตย์ ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ดื่มสุรา เล่นการพนันยาเสพติดเที่ยว กลางคืน ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น ทะเลาะวิวาท ไม่มีสัมมาคารวะ พูดจาไม่เหมาะสม การ เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ปัญหาที่สำคัญที่สุดและต้องรีบเร่งแก้ไข คือ ปัญหาด้านการไม่ ใ้รู้ใ้เรียน รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านการไม่ใ้รู้ใ้เรียนของนักศึกษาเป็นรูปแบบ ที่ต้องมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ด้านหลักสูตร กระบวนการ เรียนรู้ ระบบ การเรียนรู้ ระบบการดูแลช่วยเหลือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสนับสนุน ความร่วมมือ เครือข่าย แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากร ภูมิทัศน์และบรรยากาศ ซึ่งควรเป็นรูปแบบที่ต้องมีการจัดการตั้งแต่ นโยบายของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้มาจากคณะกรรมการ ที่ปรึกษาอธิการบดี และคณะกรรมการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานย่อยต่าง ๆ เช่น คณะ สำนัก ภาควิชา สาขาวิชา เสนอ โครงการและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบาย

2. สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2
อภิปรายผลตามประเด็น ได้ดังนี้

2.1 สภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

2.1.1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา
จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา โดยประชุมชี้แจงและระดมความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อ
ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ โดยการบรรจุโครงการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในแผนปฏิบัติ
ราชการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานโรงเรียนต้องมีการจัดทำแผนของงาน
ต่างๆ เนื่องจากการวางแผนเป็นงานสำคัญในการบริหารของสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทาง
เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ที่จะทำให้การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด ช่วยให้ผู้บริหารและครู มองไปในอนาคต
เห็นโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์หรือกระทำการต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งยัง
มองเห็นปัญหาอุปสรรคและภัยคุกคามต่างๆ เพื่อจะหาทางป้องกัน ตลอดจนลดภาวะความเสี่ยง
ต่างๆ ได้ สอดคล้องกับ นโยบาย ปีงบประมาณ 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(2560ข, หน้า 18) ที่ระบุให้การจัดการศึกษาต้องปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามค่านิยม
หลักของคนไทย 12 ประการ รวมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และห่างไกลยาเสพติด

สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, หน้า 23 – 24)
ที่ระบุให้มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันทำ เป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง
โดยร่วมกันคิด (วางแผน) จัดประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจ รับ
ฟังความคิดเห็นเพื่อความมั่นใจในการสมัครใจทำงาน และตัดสินใจร่วมกัน ได้แก่ ผู้บริหาร
โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองบุคลากรทางการศึกษา พนักงานเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการ
สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่เสนอกระบวนการ
บริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์และพิจารณา
ว่าสิ่งใดควรทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น หรือหมายถึง การกำหนดเป้าหมายขององค์การและ
วิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้นๆ ผู้บริหารจะต้องวางแผนด้วยหลักเหตุผล 3 ประการ คือ 1) เพื่อ
กำหนดทิศทางสำหรับอนาคตขององค์การ เช่น ต้องการกำไรที่เพิ่มขึ้นการขยายส่วนการตลาด
และความรับผิดชอบต่อสังคม 2) เพื่อกำหนดทรัพยากรขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย 3) เพื่อ

กำหนดงาน ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549, หน้า 13 - 4; เสนาะ ดิยาว, 2543, หน้า 13; สุนทร โคตรบรรเทา, 2552, หน้า 6 - 7)

2.1.2 ด้านการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา โดยแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างเหมาะสม โดยเข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ อบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน บูรณาการจริยธรรมนักเรียนในทุกรายวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ดำเนินการประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจะช่วยผลักดันให้เกิดการนำแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ การดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนจะเป็นเส้นทางที่นำไปสู่ ความสำเร็จ และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เกษม วัฒนชัย (2559, หน้า 60) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาจริยธรรมไว้ในขั้นตอนที่ 5 : ภาควิปฏิบัติ โดยทุกภาคส่วนและทุกคนต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่ได้ตกลงไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560ก, หน้า 9) ที่ระบุไว้ว่าในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณธรรมมุ่งเน้นให้ครู นักเรียน และผู้บริหาร สร้างแบบอย่างพฤติกรรมด้านคุณธรรม เพื่อเป็นต้นแบบ และร่วมกันเสริมสร้างพลังความร่วมมือในการสร้างสรรค์ คุณธรรมความดีให้เป็นที่ยอมรับกัน

2.1.3 ด้านการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีการตรวจสอบ ติดตามการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน รายงานผลการประเมินการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา โดยการจัดทำรายงานการประเมินผลการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตรวจสอบช่วยให้ผู้ดำเนินงานนั้นทราบว่าการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่ทำนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย มากน้อยเพียงใด ประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผลจากการติดตามและประเมินผลจะให้อาจารย์ที่แสดงถึงความสำเร็จ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 3 - 4) ที่ระบุว่า การดำเนินการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว ครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องดำเนิน

ตามขั้นตอนที่กำหนดและประเมินเป็นระยะๆ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรับปรุงและพัฒนาแล้ว ประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนรายงานผลการพัฒนาต่อผู้เกี่ยวข้อง

2.1.4 ด้านการปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีการสรุปผลและรายงานผลการพัฒนา จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา โดยมีการประชุมสรุปและรายงานผลการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ต่อคณะครู การประชุมสรุปและรายงานผลการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษา ประชุมทบทวน ตรวจสอบ การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อการ ดำเนินงานเสร็จสิ้นจะได้บทเรียนต่างๆเพื่อนำมาสรุปข้อดี ข้อบกพร่อง หรือหาจุดปรับปรุงเพื่อ ดำเนินงานในรอบต่อไป หากไม่ปรับปรุงเมื่อผลงานออกมาไม่ได้ตามเป้าหมาย ก็ไม่มีใครทำอะไร ต่อ และยังงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องก็จะทำเหมือนเดิม ซึ่งทำให้สถานศึกษาไม่พัฒนา ดังนั้นแนวทางแก้ไข คือ กรณีที่ทำงานไม่ได้เป้าหมาย จะต้องทำการปรับแผนงาน (Adjust plan) โดยเน้นในประเด็นวิธีการ (How) และในกรณีที่ทำได้ตามแผนที่ กำหนดไว้จะต้องทำการ สั่งการ (Command) ให้ทุกฝ่าย ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อที่จะได้พัฒนาจริยธรรมนักเรียนต่อไปไม่สิ้นสุด (Action to improvement) สอดคล้องกับ ดุษฎี ชูชัย (2551, หน้า 4) ศรีทน ละม่อม (2552, หน้า 36) และสุพันธ์ จุมลิมา (2553, หน้า 8) ที่กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตามผลการตรวจสอบ หรือแก้ไข ได้แก่ การสรุปผลงาน การรายงานการเผยแพร่ การปรับปรุงการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง วางแผน ในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และสอดคล้องกับ ศรีทน ละม่อม (2552, หน้า 36) ที่กล่าว ไว้ว่า การปรับปรุงต้องหาสาเหตุ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ดังนั้นจึงควรหาสาเหตุของการวางแผน ที่ไม่ดีก่อน แล้วจึงทำการปรับปรุงคุณภาพของการวางแผนและปรับปรุงเนื้อหาของแผนด้วย

2.2 ปัญหาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

2.2.1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ขาดผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ผู้เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ของผู้บริหารระดับสูง ส่งผลต่อการวางแผนในระยะยาว ขาดการวางแผนการใช้วิทยากรภายนอก เพื่อสนับสนุนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาต้องรองรับกับการ เปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง การที่จะประสบกับความล้มเหลวส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริหาร มิได้ตระหนักถึงการวางแผนและมักจะละเลยถึงสิ่งแวดล้อมต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและ

เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ความต้องการของหน่วยงานหลักไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงตาม ยุคสมัยของผู้มีอำนาจ ในการวางแผนขาดนโยบายที่ชัดเจนหรือนโยบายเป็นนามธรรมเกินไป ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) (2557, หน้า 16-18) ที่ได้ศึกษาวิจัยกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในโครงการกองทุน การศึกษา พบว่า ด้านกายภาพ นักเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มี ฐานะยากจน ผู้ปกครองของนักเรียนไม่ค่อยได้รับโอกาสทางการศึกษาส่วนมากมีอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป รวมทั้งส่วนใหญ่หย่าร้าง แยกทางกันอยู่ นักเรียนบางคนขาดพ่อ บางคนขาดแม่ พ่อแม่มีครอบครัวใหม่ บางคนขาดทั้งพ่อและแม่ บางคนพ่อแม่ต้องไปรับจ้าง ทำงาน ต่างถิ่น จึงต้องอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ ปู่ย่าตายาย บางโรงเรียนนั้นชุมชนและผู้ปกครองของนักเรียน บางส่วนมีค่านิยมด้านวัตถุ รักสบาย ให้ความสำคัญกับฐานะทางการเงินมากกว่าสิ่งดีงาม คิด อบรม ขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ใส่ใจดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน ไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือ กับทางโรงเรียน บางโรงเรียนก็ไม่นิยมนำบุตรหลานให้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะต้องการให้ ออกมาประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว เป็นต้น

ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร คณะครู/บุคลากรทางการศึกษา และ นักเรียนของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 1 จากการศึกษาสภาพปัญหาด้าน คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร คณะครู/บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนใน โครงการกองทุนการศึกษา รุ่นที่ 1 พบว่าผู้บริหาร ครู/บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่ ของโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาจะมีความบกพร่องหรือขาดคุณธรรมด้านวินัย ความ รับผิดชอบ การมีจิตอาสา ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง กิริยามารยาท ความขยัน ความสามัคคี และ ความสะอาด ขาดคุณธรรมด้านวินัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู/บุคลากรทางการศึกษา มักจะไม่ปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้นว่า แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความ รับผิดชอบ เช่น ไม่รับผิดชอบ นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูยังไม่ค่อยจะเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน อีกด้วย

2.2.2 ด้านการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ขาดการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการ ทำงานอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ขาดการสร้างทีมงานในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่เข้มแข็ง การปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีภาระงานหน้าที่ หลากอย่าง ส่งผลต่อการทำงานด้านพัฒนาจริยธรรมนักเรียนลดลง และสถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม นโยบายที่มีอย่างต่อเนื่องทำให้การปฏิบัติงานด้านพัฒนาจริยธรรมไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาที่

กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรพินทร์ ชูชม (2555, หน้า 52-61) ที่ระบุว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายๆ ปัจจัยที่ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของคนในการทำงานว่า ทำไมคนจึงขยันมานะพากเพียรและปฏิบัติงานได้ดี แรงจูงใจจึงมีบทบาทสำคัญ คือ 1) แรงจูงใจ สามารถช่วยอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมและพยากรณ์พฤติกรรมของบุคคลได้ แรงจูงใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เข้าใจว่าทำไมคนถึงมีพฤติกรรมเช่นนี้ อะไรเป็นสิ่งที่จูงใจทำให้คนมุ่งมั่นที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น นอกจากนี้แรงจูงใจยังช่วยอธิบายถึงความมานะพากเพียรในการกระทำพฤติกรรมและทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมนั้นอย่างกระตือรือร้นเต็มกำลังความสามารถ 2) แรงจูงใจ ช่วยอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ทำไมบางคนมีความเพียรพยายามที่จะทำพฤติกรรมหรือกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่บางคนไม่มีความเพียรพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรคให้บรรลุเป้าหมายนอกจากนี้บุคคลแต่ละคนอาจทำพฤติกรรมเดียวกันด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีแรงจูงใจในการทำพฤติกรรมนั้นแตกต่างกัน 3) แรงจูงใจช่วยให้บุคคล หน่วยงานหรือองค์การบริหารจัดการให้บุคคลหรือกลุ่มมีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ โดยอาศัยแนวคิดแรงจูงใจ ซึ่งการจูงใจมีหลายประเภท อาจอาศัยการจูงใจประเภทต่างๆ ผสมผสานประกอบกันหรือเลือกใช้วิธีการจูงใจวิธีการใดวิธีการหนึ่งให้เหมาะสมกับบุคคล กลุ่มสถานการณ์และโอกาส

2.2.3 ด้านการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 คณะกรรมการตรวจสอบติดตามที่ขาดเทคนิควิธีการประเมินจริยธรรมนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินจริยธรรมนักเรียน ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลที่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดและประเมินผลจริยธรรมต้องอาศัยความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในการประเมิน ซึ่งต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การรายงาน การสังเกตพฤติกรรม การสังเกตร่องรอยของพฤติกรรม การสัมภาษณ์ เป็นต้น ซึ่งต้องใช้แหล่งข้อมูลจากผู้ถูกประเมินและบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ตรวจสอบต้องสอดคล้องเหมาะสมกับการประเมินในเรื่องนั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560ข, หน้า15 - 16) ที่ระบุว่าปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ได้แก่ การนิเทศติดตาม โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรอบรู้และประสบการณ์การทำงาน ทั้งความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์การทำงาน ทำหน้าที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม โดยกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจ และทัศนคติเชิงบวก (Success Attitude) ต่อการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมการสร้างเครื่องมือและ

กลไกในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนการรายงานผลการดำเนินงานการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

2.2.4 ด้านการปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ขาดการทบทวนกระบวนการขั้นตอน เพื่อปรับปรุงขั้นตอนที่เป็นปัญหา ขาดการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่เป็นระบบ การขับเคลื่อนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานของสถานศึกษาไม่เป็นระบบตามหลักการบริหาร PDCA สถานศึกษาไม่ได้นำข้อมูลสารมาใช้ในการวางแผนและพัฒนามาตรฐานจริยธรรมนักเรียนทั้งที่สารสนเทศมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการด้านจริยธรรมนักเรียน ทั้งในการปฏิบัติงานและการบริการใช้ช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนและประเมินผลเปรียบเทียบ ช่วยเพิ่มระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรัตน์ สงวนนาม (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา กรณีศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศมีปัญหาเนื่องจากไม่มีสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่เหมาะสมและไม่มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรไม่มีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ไม่มีงบประมาณในการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ที่เพียงพอและเหมาะสม

2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

2.3.1 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่เห็นจุดแข็งพบว่า สถานศึกษาจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ ที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ของสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน โครงสร้างการบริหาร การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนมีความสอดคล้องกันชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน จัดระบบงานครอบคลุมภารกิจการบริหารงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนสามารถตรวจสอบ ทบทวนได้อย่างสะดวก กระชับ และง่ายต่อการปฏิบัติ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีประสบการณ์ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหาร

จัดการการบริหารงานมีขั้นตอนชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม การบริหาร มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาต้อง ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับหน่วยงาน ต้นสังกัด เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนด สร้างความตระหนักให้กับบุคลากร ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนซึ่งบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ประกอบกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในปัจจุบันมีความโปร่งใส ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McKinsey 7-S Framework ที่ใช้วิเคราะห์สภาพ ภายในองค์กร 7 ประเด็นสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ (Strategy) โครงสร้าง (Structure) และระบบ (Systems) ซึ่งพิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้างองค์กร ระบบงานต่างๆ เป็นต้น ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มที่เป็น รูปธรรมน้อยกว่า ประกอบด้วยทักษะ (Skill) ค่านิยมร่วม (Shared Value) บุคลากร (Staffs) รูปแบบ การบริหารจัดการ (Style) ซึ่งทั้ง 7 ประเด็น เป็นประเด็นที่ควรพิจารณาว่าเป็นจุดแข็ง (S-Strengths) หรือจุดอ่อน (W-Weaknesses) ขององค์กรโดยใช้ข้อมูลและหลักฐานประกอบการพิจารณา ก่อน จัดทำยุทธศาสตร์(พิบูล ทิปะปาน, 2551; คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553; อนิวัช แก้วจางค์, 2555; เอกชัย บุญยาธิฐาน, 2553)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) (2557ก, หน้า 19) ที่เสนอว่า ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม ตามปัญหาและบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่น ยุทธศาสตร์การ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนานักเรียนยุทธศาสตร์การพัฒนา สภาพแวดล้อม และยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งยังได้มีการกำหนดโครงการ/ กิจกรรมรองรับยุทธศาสตร์แต่ละด้านไว้ด้วย เช่น โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ ครู/บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน และโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560ค, หน้า 21) ที่กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พบว่า 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์ 2) โรงเรียนมีการกำหนดยุทธศาสตร์ หรือแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทำให้การดำเนินงานมีทิศทางการทำงานและเป้าหมายที่ ชัดเจน 3) การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายใน ได้แก่ ครู นักเรียนคณะกรรมการ สถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน มีความทุ่มเท รับผิดชอบในงานที่ ได้รับมอบหมาย 4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการน้อมนำพระราชปณิธานการสร้างคนดีให้บ้านเมือง

ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นหลักกำลังใจในการดำเนินงาน 5) มีการพัฒนานักเรียนแกนนำรุ่นใหม่ให้มีการเรียนรู้เพื่อสืบทอดการดำเนินงาน โครงการคุณธรรมจากนักเรียนแกนนำรุ่นพี่ก่อนที่จบการศึกษาออกไปอย่างต่อเนื่อง

2.3.2 ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นโอกาส พบว่า นโยบายของรัฐ กฎ ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง และหน่วยงาน ต้นสังกัด สอดคล้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ทิศทางของแนวนโยบายและวิสัยทัศน์ ของผู้นำรัฐบาลหรือนักการเมืองทั้งตัวบุคคลและหมู่คณะ เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ชุมชน ผู้ปกครองมีความพยายามในการสร้างรายได้เพื่อสร้างครอบครัวที่เข้มแข็ง วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีแหล่งเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน และชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สื่อ นวัตกรรม เพียงพอต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ระบบการสื่อสาร

นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังมีความทันสมัย เอื้อต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนนวัตกรรม เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เทคโนโลยี ช่วยอำนวยความสะดวกการทำงานทำให้การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน สะดวก รวดเร็วขึ้น และเทคโนโลยีส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสื่อในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด มีนโยบายในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างชัดเจน ประกอบกับภัยคุกคามทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ จึงได้เล็งเห็นความสำคัญที่ต้องพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อสร้างสังคมที่ดีงามในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบาย ปิงปองประมาณ พ.ศ. 2560 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560ก, หน้า 17) ที่กำหนดพันธกิจ ที่ 2 ไว้คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2550, หน้า 68) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยต่างๆ และสรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย สภาพครอบครัว สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่จะปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนเด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ จากคนรอบข้างภายในครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพของครอบครัว อาชีพครอบครัว และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน เพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ตั้งแต่เด็ก เพราะผู้เรียนจะเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะคล้ายกับตน

หรือคนที่อยู่ใกล้ชิด และเมื่อโตขึ้นก็จะได้รับอิทธิพลเพิ่มมากขึ้น และให้ความสำคัญกับเพื่อน มากกว่าพ่อแม่ สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560ง, หน้า 14) ที่ระบุไว้ว่ากระบวนการและปัจจัยความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัว คุณธรรมไทย ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้ลงมือปฏิบัติในวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน การบ่มเพาะ คุณธรรมที่ดีที่สุด คือการกระทำผ่านชีวิตประจำวัน โดยมีพ่อแม่เป็นผู้ชี้นำและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว การมีโอกาสมากิจกรรมร่วมกันและการกำหนด บทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ ความมีวินัย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระบำรุง ปัญญาพโล (โพธิ์ศรี) (2554) ที่ได้ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานครปัจจัยภายนอก นักศึกษามีความคิดเห็นดังนี้ ด้านครอบครัวของ นักศึกษา พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับครอบครัวที่มีความอบอุ่น มีคนคอยช่วยเหลือแก้ปัญหาให้มีการอยู่พร้อมหน้ากันในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญมากด้านสถานศึกษานักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอน ควรมีการลงโทษเมื่อนักศึกษากระทำผิดไม่ควรปล่อยปะละเลย ด้านสถาบันศาสนา นักศึกษาเชื่อว่า ศาสนามีส่วนช่วยขัดเกลาคิดใจให้ตนเป็นคนดีและมีความสุข นอกจากนี้ยังนำคำสอนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะในยามที่มีความสุขหรือมีความทุกข์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิวรรณ ดันดิธนาวงศ์ และ ศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ (2552) ที่ได้ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมที่มี ประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ พบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผล ต่อการส่งเสริมคุณธรรมตามความคิดเห็น ของทั้ง 3 กลุ่ม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ปัจจัยด้าน ภาครัฐ เอกชน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านองค์กรทางศาสนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 อภิปรายประเด็นกลยุทธ์ และ กลยุทธ์ ได้ดังนี้

3.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การเสริมสร้างนักเรียนให้มีจริยธรรมที่ดีงาม มี 3 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจริยธรรมที่ดีงาม กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนมีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการ จริยธรรมให้กับนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสอดแทรกความรู้และปลูกฝัง จริยธรรมให้กับนักเรียน นอกจากนี้แล้วจากผลการศึกษาสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2

พบว่า สถานศึกษามีโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา บูรณาการ
 จริยธรรมนักเรียนในทุกรายวิชา จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรม
 นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) (2557ข, หน้า 21) ที่ได้กล่าว
 ไว้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการความรู้คู่ความดี หรือ
 การสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาต่าง ๆ ของทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมค่ายและ
 โครงการพิเศษเนื่องในโอกาสต่าง ๆ อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม
 มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560ก, หน้า 10) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของ
 มูลนิธิยุวสถิรคุณ ประกอบด้วยกิจกรรม บูรณาการการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมไว้ในการเรียน
 การสอน และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนร่วมกันพัฒนา
 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม เพื่อให้โรงเรียนมีบรรยากาศของการ
 เรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายฤดี วรกิจโกคาทร และคนอื่นๆ (2552, หน้า 97) ที่ได้
 สรุปผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย พบว่า
 นักธุรกิจและนักสื่อสารมวลชนนั้นมีความเห็นว่า วิธีการถ่ายทอดคุณธรรม ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด
 คือ การสอนโดยสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน รองลงมาเป็นการสอนด้วยวาจา และ
 ตามมาด้วยการปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง

กลยุทธ์ที่ 2 ขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของจริยธรรมนักเรียน
 กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม
 นักเรียน ในสถานศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการเด็กดี V-Star
 โครงการหมู่บ้านศีล 5 อบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักเรียนเข้าร่วมสอบนักธรรมชั้นตรี โท
 เอก มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ลงมือปฏิบัติโครงการ
 กิจกรรม การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน อย่างครบถ้วนตาม แผนปฏิบัติราชการ ซึ่งสอดคล้องกับ
 แนวทางการขับเคลื่อน โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (2560,
 หน้า 4 - 7) ได้กำหนดแนวทางขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
 มีการขับเคลื่อนตามโครงการย่อย และกิจกรรมสำคัญของแต่ละ โครงการ กิจกรรมเพื่อขับเคลื่อน
 โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย 1) โครงการสร้างคนดี ให้บ้านเมือง 2) โครงการ
 โรงเรียนคุณธรรม 3) โครงการสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 4) โครงการพัฒนา
 ระบบฐานข้อมูลโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 5) โครงการพัฒนานวัตกรรมสร้างเครือข่ายกับ
 หน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับแนวคิดของ สมปอง ใจดีเถย และคนอื่นๆ (2560, หน้า 11-12) ที่
 กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมหนุนการสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การ
 อบรมเชิงปฏิบัติการ การปฐมนิเทศ จัดฐานการเรียนรู้ ค่ายคุณธรรม ศึกษาดูงาน สื่อสารเชิงลึก และ

ประชาสัมพันธ์กระบวนการสร้างโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมสู่สาธารณชน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ แก่นจันทร์ บุบผาชื่น (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แก่ผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมในปัจจุบันของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ทั้ง 5 กิจกรรม ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ซึ่งหากพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน ในแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 2 อันดับ คือ กิจกรรมการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระวีระ ศรีพรม (2555) ที่ได้ศึกษา ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่าแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารและการนิเทศ โรงเรียนควรมีแผนและ โครงการที่จะส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ให้เพิ่มป้ายนิเทศ นำคำสุภาษิต คำพังเพย พุทธสุภาษิต และคำขวัญที่บ่งบอกถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดี 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ให้ครูจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือพันธกิจของโรงเรียน และต้องฝึกฝนระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการสอนความรู้ทางวิชาการ 4) ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงามตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียน กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากผลการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ มีส่วน ร่วมในกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอจึงเกิดการร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจของทุกฝ่าย ในการส่งเสริม จริยธรรมในชุมชน อีกทั้งมีประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา จริยธรรมนักเรียน ความต้องการของชุมชน สังคม และผู้ปกครองนักเรียน ที่อยากให้นักเรียนเป็น คนดี ส่งเสริมให้การดำเนินงานมีความราบรื่น และจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนา จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า มีโอกาสที่จะส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนให้มีวิถีชีวิตที่ดีงาม เนื่องจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีแหล่งเรียนรู้ทาง สังคม วัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนและชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา จริยธรรมนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จวน พงษ์จุมพล (2550) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง

สภาพการปฏิบัติงานส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรง ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการพัฒนาจริยธรรม

นักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาการวางแผนการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้มีคุณภาพ กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวางแผนที่มีคุณภาพนั้น จะช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้มีการกำหนดขอบเขตในการทำงานที่แน่นอน และมีนโยบายที่ชัดเจน ช่วยให้การบริหารงานสามารถเตรียมรับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และความยุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนป้องกันการขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงาน นอกจากนี้การวางแผนยังเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ประหยัดเวลา และทรัพยากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตรี ดวงไชย (2550) ที่ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้วยกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนในหล่มหินวิทยา จังหวัดลำปาง พบว่า มีการจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนตามหลักวงจร PDCA และการมีส่วนร่วม โดยการวางแผนการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบที่ชัดเจนและได้จัดกิจกรรมตามแนวทางของโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งมีทั้งปฏิบัติทุกวัน ทุกสัปดาห์และกิจกรรมสำคัญต่างๆ โดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานสรุปรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรวิชญ์ รัตนอมรวิสิทธิ์ (2560) ที่ได้ศึกษากลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวทางค่านิยมหลัก 12 ประการ โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม พบว่า สภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวทางค่านิยมหลัก 12 ประการ ด้านการวางแผน มีสภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประชุมวางแผนงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน และร่วมตัดสินใจดำเนินงานโดยยึดหลักประชาธิปไตย

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบุคลากรให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจากผลการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และเสียสละในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสามารถสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากรยังช่วยทำให้ระบบและวิธี

ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การติดต่อประสานงานดีขึ้น ลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง แบ่งเบาภาระ หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ช่วยทำให้บุคลากรมีโอกาสได้รับความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ชาติรัมย์ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการเป็นแบบอย่างด้านการอบรมสั่งสอน และด้านการติดตามผล สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุชาติ ตาทอง (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของครูในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ อ่าวลึก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ พบว่า ครูมีบทบาทในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน รวบรวมรายการที่มีอันดับสูงสุดมีดังนี้ 1) ด้านการบริหารโรงเรียนมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการบริหารหลักสูตรมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมมีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง 4) ด้านการนิเทศและการสอนมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก 5) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก 6) ด้านการประเมินผลมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายฤดี วรกิจโกศาทร และคนอื่นๆ (2552) ที่ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย ข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณด้านกิจกรรมและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและต่ำสุด ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อตรงกันว่า การทำให้ผู้เป็นแบบอย่างป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและได้ผลดีที่สุด เพราะการทำให้ผู้ สร้างความน่าเชื่อถือมากกว่าการพูดให้ฟังหรือการสอนด้วยวิธีอื่น และการปฏิบัติให้ผู้สามารถ สอดแทรกเข้าไปในชีวิตประจำวันทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทุกวันอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 6 ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่จะผลักดันการทำงานด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และยังทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกกำลังในหลายมิติในการประสานแผนงานต่างๆ ให้ไปในแนวทางเดียวกัน และจากผลการศึกษาสภาพการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า สถานศึกษานำแผนปฏิบัติราชการประจำปี มาใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน โดยมีการแปลงแผนปฏิบัติ

ราชการประจำปีสู่การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน ลงมือปฏิบัติโครงการ กิจกรรม การพัฒนาจริยธรรมนักเรียน อย่างครบถ้วนตาม แผนปฏิบัตินโยบาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิรวิชญ์ รัตนอมรวิสิทธิ์ (2560) ที่ได้ศึกษา กลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการงานกิจการ นักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางค่านิยมหลัก 12 ประการ โรงเรียนสันติคีรี วิทยาคม พบว่า กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ได้ข้อสรุป 5 กลไก 2 แนวทางการขับเคลื่อน 1) เร่งรัดจัดตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 2) จัดตั้งศูนย์อบรมคุณธรรม 3) สร้างความ เข้มแข็งของการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน 4) เร่งรัดพัฒนาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 2 แนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 2) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ เพื่อ ระดมความคิด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูใบฎีกาสุนัน โสภโณ (มุลจ้อย) (2558) ที่ ได้ศึกษาแนวทาง การขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดเชียงราย พบว่า แนวทางในการขับเคลื่อนให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ช่วยกันในการขับเคลื่อนทั้ง 3 สถาบันคือ สถาบันครอบครัว สถานศึกษา และสถาบันศาสนา

กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียน กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลมีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือและพัฒนางานให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในหน่วยงานและสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุทิตา ชัยเพชร (2558) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี พบว่า ผลการศึกษาองค์ประกอบคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบด้วซึ่งคุณธรรมจริยธรรมที่มีความ เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการ เรียนรู้ วรรธประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การคำนึงทางจิต เกียรติภูมิ แห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตน ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพ รูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ตามแนวคิดการประเมินอิง การขับเคลื่อนทางทฤษฎี มีส่วนประกอบ 3 โมเดล คือ โมเดลการกระทำ (Action Model) โมเดล

การเปลี่ยนแปลง (Change Model) และโมเดลการพัฒนา (Development Model) ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบมีประสิทธิภาพระดับต่ำ แต่มีความสำคัญทางปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ 8 ส่งเสริมการนำผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้เกิดการยกระดับคุณภาพ ปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด ล้วนจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินงานอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ การประเมินผล และการปรับปรุง เพื่อให้ได้มาตรฐาน เหตุผลก็เพราะจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ ถูกทิศทาง เมื่อเริ่มงานครั้งต่อไปจะมีแนวทางหรือมาตรฐานของตนเอง ทุกครั้งที่การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการปรับปรุงจึงเป็นการจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพงานต่างๆ และจากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนไม่เป็นระบบไม่ครบถ้วนตามหลักการบริหารแบบ PDCA การทำงานขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกสินทร์ ช้างบุญ (2560) ที่ได้ศึกษาการติดตามการดำเนินงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนขุนยวมวิทยา อำเภอยางชุม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ด้านการวางแผน ทางโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานโครงการอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคม ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า ทางโรงเรียนมีเป้าหมายเดียวกันในการกำหนดการดำเนินงานโครงการมีการจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางแผนไว้ ด้านการตรวจสอบ พบว่า โรงเรียนมีการติดตามกำกับ นิเทศติดตามโครงการโดยหัวหน้ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมเพื่อรายงานและนำเสนอต่อผู้บริหาร และด้านการปรับปรุง พบว่า โรงเรียนมีการนำผลจากการประเมินโครงการ ทั้งก่อนทำระหว่างทำ และหลังทำกิจกรรม มาวิเคราะห์สิ่งที่ต้องพัฒนาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

3.3 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้หลากหลาย มี 1 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 9 ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน กลยุทธ์นี้มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอจึงเกิดการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจของ

ทุกฝ่าย ประชาสัมพันธ์ และโน้มน้าวให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ การได้รับความอนุเคราะห์ ความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ภายนอก ที่ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ คน และวัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยา อรัญญะวิง (2559) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดศรีพโลทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสุภาพและด้านความสะอาด 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรทัย จันทร์ประพัทธ์ (2556) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสะอาด ด้านความซื่อสัตย์ และ ด้านความสามัคคี

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

4.1 การประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ โดยมีการศึกษาหาข้อมูล การสนทนากลุ่ม การศึกษาฐาน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับแนวคิดของ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2551, หน้า 42 - 44) ที่ได้เสนอกระบวนการสร้างกลยุทธ์ไว้ 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดภารกิจ การประเมินสภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ และการสร้างกลยุทธ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชาย รัตนดิถ ฌ ภูเก็ด (2552, หน้า 135) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์ มีขั้นตอนสำคัญตามวงจรการวางแผน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การริเริ่มและการตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ (Initiating and Agreeing on a Strategic Process) ขั้นที่ 2 การระบุพันธกิจขององค์กร พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม (Identifying Organization Mandate, Mission, Vision and Values) ขั้นที่ 3 การประเมินสถานการณ์ (Assessing

the Organization's Situation) ขั้นที่ 4 การระบุประเด็นกลยุทธ์และทางเลือกกลยุทธ์ (Identifying the Strategic Issues and Strategic Alternatives) ขั้นที่ 5 การเขียนแผนกลยุทธ์ (Writing the Strategic Plan) ขั้นที่ 6 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementing the Strategic Plan) และขั้นที่ 7 การกำกับติดตามและประเมินกลยุทธ์ (Monitoring and Evaluating the Strategic Plan) สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทิศ ขาวเขียว (2549, หน้า 68) ที่ได้กล่าวถึง กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการตรวจสอบสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของแผนตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาวะองค์กรภายใน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักของแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์และการจัดวางกลยุทธ์ ตลอดจนชี้แนะทางการปรับปรุงกลไกขององค์กร และการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นผลที่ได้จากกระบวนการวางแผน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง (2555) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 พบว่า การประเมินกลยุทธ์ในด้านความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด พบว่า มีความสอดคล้องกันในระดับมากและมากที่สุด

3.2 ผลการประเมินวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ และกลยุทธ์ของกลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ได้พัฒนาขึ้นจากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสม ทำให้ได้กลยุทธ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการนี้ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ที่ครอบคลุมและเที่ยงตรง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนร่วมในการจัดทำกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ ศิริสินันธ์ (2550, หน้า 67 - 68) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินกลยุทธ์ เพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนั้นมีความถูกต้อง ต้องใช้เกณฑ์ ดังนี้ 1) ต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่กำหนดขึ้น 2) ต้องมีความสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กร 3) กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ขัดแย้งกันเอง 4) ในการวิเคราะห์สถานการณ์ ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้จุดแข็งของการฉกฉวยโอกาสที่มีอยู่ 5) ให้ความสำคัญต่อมุมมองด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553, หน้า 198-200) ที่กล่าวถึง การประเมิน

กลยุทธ์มีหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้ ประการที่ 1 การชี้ชัดหลักการพิจารณาความเหมาะสม (Suitability) ประการที่ 2 การพิจารณาบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้ (Feasibility) และประการที่ 3 การพิจารณาถึงการยอมรับ (Acceptability) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรย์ พะ โยม (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัย พบว่าผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเขต 2 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร พงศ์กัญญ์โสภา (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความสอดคล้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบาย และบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางหรือจุดเน้นในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด
2. สถานศึกษาอาจปรับกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการพัฒนานิสัยและความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาและบริบทของสถานศึกษา
3. ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดของกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการที่จะนำไปใช้ให้เข้าใจเพื่อให้การพัฒนาจริยธรรมนักเรียนประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัย โดยเลือกศึกษาในประเด็นจริยธรรมที่โรงเรียนต้องการพัฒนาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร ครู ชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างอัตลักษณ์จริยธรรมของโรงเรียน
2. ควรทำการวิจัยการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนให้เป็นรูปธรรม